

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 21. novembra 2018*

„Predhodno odločanje – Samozaposleni trgovski zastopniki – Direktiva 86/653/EGS – Člen 1(2) – Pojem ‚trgovski zastopnik‘ – Samozaposleni posrednik, ki opravlja svojo dejavnost v podjetju naročitelja – Opravljanje drugih nalog, ki niso povezane s posredovanjem pri prodaji ali nakupu izdelkov za naročitelja“

V zadevi C-452/17,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo tribunal de commerce de Liège (sodišče za gospodarske spore v Liègeu, Belgija) z odločbo z dne 20. julija 2017, ki je prispela na Sodišče 27. julija 2017, v postopku

Zako SPRL

proti

Sanidel SA,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi T. von Danwitz, predsednik sedmega senata v funkciji predsednika četrtega senata, K. Jürimäe (poročevalka), sodnica, C. Lycourgos, E. Juhász in C. Vajda, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodna tajnica: V. Giacobbo-Peyronnel, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 17. maja 2018,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Sanidel SA H. Deckers, avocat,
- za nemško vlado T. Henze, M. Hellmann in E. Lankenau, agenti,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj s P. Garofolijem, avvocato dello Stato,
- za Evropsko komisijo J. Hottiaux in L. Malferrari, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 25. julija 2018

izreka naslednjo

* Jezik postopka: francoščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 1(2) Direktive Sveta 86/653/EGS z dne 18. decembra 1986 o usklajevanju zakonodaje držav članic o samozaposlenih trgovskih zastopnikih (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 177).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbama ZakO SPRL in Sanidel SA glede plačila za storitve in plačila provizije po prekinitvi pogodbe med tema družbama.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V drugi in tretji uvodni izjavi Direktive 86/653 je navedeno:

„ker razlike v nacionalnih zakonodajah glede trgovskega zastopanja občutno vplivajo na pogoje konkurence in na opravljanje poklica znotraj [Evropske unije] ter škodujejo stopnji varnosti trgovskih zastopnikov v njihovih odnosih z naročiteljem, pa tudi varnosti pri sklepanju trgovskih poslov; ker te razlike otežujejo sklepanje in izvajanje pogodb o trgovskem zastopanju med naročiteljem in trgovskim zastopnikom, ki imata sedež v različnih državah članicah;

ker mora blagovna menjava med državami članicami potekati pod pogoji, ki ustrezajo tistim v notranjem trgu, in to zahteva približevanje pravnih sistemov držav članic v takšnem obsegu, ki zagotavlja dobro delovanje skupnega trga; ker celo enotne kolizijske norme na področju trgovskega zastopanja ne odpravljajo zgoraj navedenih pomanjkljivosti in zato ne dovoljujejo opustitve predlaganega usklajevanja“.

- 4 Člen 1 te direktive določa:

„1. Usklajevalni ukrepi, ki jih predpisuje ta direktiva, se nanašajo na zakone in druge predpise držav članic, ki urejajo pravna razmerja med trgovskimi zastopniki in njihovimi naročitelji.

2. V skladu s to direktivo je ‚trgovski zastopnik‘ tisti, ki ima kot samozaposleni posrednik trajno pooblastilo za posredovanje pri prodaji ali nakupu izdelkov za drugo osebo, v nadaljevanju ‚naročitelj‘, ali za posredovanje in sklepanje poslov v imenu naročitelja in za njegov račun.

3. Trgovski zastopnik v skladu s to direktivo ne more biti:

- oseba, ki ima kot organ pravico, da za neko družbo ali združenje prevzema zavezujoče obveznosti,
- družbenik, ki je zakonito pooblaščen, da za druge družbenike prevzema zavezujoče obveznosti,
- stečajni upravitelj, stečajni upravitelj s poslovnimi pooblastili, likvidacijski ali stečajni upravitelj.“

- 5 Člen 2 navedene direktive določa:

„1. Ta direktiva se ne uporablja za:

- trgovske zastopnike, ki za svojo dejavnost ne prejemajo plačila,
- trgovske zastopnike, ki poslujejo na blagovnih borzah ali na borzah kmetijskih pridelkov in surovin,

– organizacijo, ki je poznana pod imenom ‚Crown Agents for Overseas Governments and Administrations‘, ustanovljena v Veliki Britaniji v skladu z Zakonom o Crown Agents iz leta 1979, ali na njene podružnice.

2. Vsaka država članica lahko predvidi, da se direktiva ne uporablja za osebe, ki opravljajo dejavnost trgovskega zastopnika, če je ta v zakonu države članice opredeljena kot popoldanska [dopolnilna] dejavnost.“

6 Člen 3 iste direktive določa:

„1. Trgovski zastopnik mora pri opravljanju svojih dejavnosti skrbeti za interese naročitelja in delovati pošteno in v dobri veri.

2. Trgovski zastopnik mora zlasti:

(a) zavzemati se za posredovanje in morebitno sklepanje poslov, za katere je pristojen;

(b) posredovati naročitelju vse dostopne informacije;

(c) upoštevati ustrezna navodila naročitelja.“

Belgijsko pravo

7 Direktiva 86/653 je bila v belgijsko pravo prenesena z loi du 13 avril 1995, relative aux contrats d’agence commerciale (zakon z dne 13. aprila 1995 o pogodbah o trgovskem zastopanju) (*Moniteur belge* z dne 2. junija 1995, str. 15621, v nadaljevanju: zakon iz leta 1995). V členu 1 zakona iz leta 1995, ki je veljal v obdobju, ki je upoštevno za postopek v glavni stvari, je bila pogodba o trgovskem zastopanju opredeljena tako:

„Pogodba o trgovskem zastopanju je pogodba, s katero se ena stranka, trgovski zastopnik, zaveže, da bo v zameno za plačilo druge stranke, naročitelja, samostojno ves čas skrbela za posredovanje in eventualno sklepanje poslov v imenu in za račun naročitelja. Trgovski zastopnik svoje dejavnosti organizira po lastni presoji in prosto razpolaga s svojim časom.“

8 Člen 26 zakona iz leta 1995 je določal:

„Tožbe v zvezi s pogodbo o trgovskem zastopanju zastarajo eno leto po prenehanju pogodbe ali pet let po dogodku, zaradi katerega je bila vložena tožba, pri čemer zadnjenavedeni rok ne sme biti daljši od enega leta po prenehanju pogodbe.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

9 Družba Zako, ki je med drugim registrirana za dejavnost nakupa in prodaje premičnin, strojev, opreme, računalniške strojne opreme in električnih gospodinjskih aparatov, je imela od konca leta 2007 z družbo Sanidel, ki upravlja trgovino s sanitarno opremo in opremljenimi kuhinjami, pogodbo, ki ni bila sklenjena v pisni obliki. Poslovodja družbe Zako je bil od tedaj zadolžen za oddelek opremljenih kuhinj pri družbi Sanidel.

10 Družba Sanidel je 30. oktobra 2012 družbo Zako obvestila, da brez odpravnine in brez odpovednega roka prekinja to pogodbo.

- 11 Družba Zakó je družbo Sanidel pozvala, naj ji plača odškodnino zaradi nespoštovanja odpovednega roka, odškodnino zaradi odpovedi pogodbe, dva računa in provizije na podlagi zakona iz leta 1995. Družba Sanidel je to plačilo zavrnila, ker naj pogodbeno razmerje, ki ga je imela z družbo Zakó, ne bi bilo pogodba o trgovskem zastopanju, temveč podjemna pogodba.
- 12 Poslovodja družbe Zakó je zoper družbo Sanidel vložil tožbo za plačilo odškodnine in neplačane provizije pri tribunal du travail de Marche-en-Famenne (delovno sodišče v Marche-en-Famennu, Belgija). To sodišče je s sodbo z dne 21. februarja 2014 ugotovilo, da je tožba dopustna, vendar neutemeljena, ker pogodbe med strankama ni mogoče opredeliti kot „pogodbo za storitve trgovskega zastopanja“, temveč kot „podjemno pogodbo“. Cour du travail de Liège (višje delovno sodišče v Liègeu, Belgija) je to sodbo potrdilo s sodbo z dne 9. septembra 2015.
- 13 Družba Zakó je zato na predložitveno sodišče vložila tožbo, v kateri je svoj zahtevek utemeljila z obstojem podjemne pogodbe. Družba Sanidel je pred tem sodiščem zastopala stališče, da je treba pogodbo med strankama opredeliti kot „pogodbo o trgovskem zastopanju“, tako da je tožba družbe Zakó nedopustna, saj je bila vložena po poteku enoletnega roka, določenega v nacionalni zakonodaji.
- 14 Predložitveno sodišče ima dvome v zvezi z opredelitvijo pogodbe iz postopka v glavni stvari. Navaja, da je družba Zakó za račun družbe Sanidel opravljala te različne naloge: izbira izdelkov in dobaviteljev, izbira poslovne strategije, sprejemanje strank, izdelava načrtov za kuhinje, izdelava predračunov, pogajanja o cenah, podpisovanje naročil, izmere na kraju samem, reševanje sporov, vodenje osebja oddelka (tajnice, prodajalci in monterji), izdelava in upravljanje spletne strani za spletno prodajo, razvoj prodaje preprodajalcev, trgovcev z nepremičninami in podjetnikov ter posredovanje pri podizvajalskih pogodbah za račun družbe Sanidel in sklepanje teh pogodb. Družba Zakó je prejemale mesečni pavšalni znesek 5500 EUR, nadomestilo za stroške prevoza in letno provizijo, ki se je gibala od 5197,53 EUR do 30.574,19 EUR v upoštevnem obdobju iz postopka v glavni stvari. Predstavnik družbe Zakó je imel stalno delovno mesto z neposredno telefonsko povezavo in elektronskim naslovom v poslovnih prostorih družbe Sanidel. Ni sporno, da je svoje naloge opravljal popolnoma samostojno.
- 15 Vendar pa predložitveno sodišče poudarja, da je posredovanje in sklepanje pogodb potekalo izključno v poslovnih prostorih družbe Sanidel. Poleg tega to sodišče ugotavlja, da je bila družba Zakó zadolžena za naloge, ki niso posredovanje in sklepanje pogodb za račun družbe Sanidel, to je za vodenje osebja oddelka opremljenih kuhinj, kontakte z vsemi dobavitelji in podjetniki, in ne le s strankami, ter za izdelavo načrtov, predračunov in izmero kuhinj, in ne le naročilnic.
- 16 V zvezi s tem predložitveno sodišče pojasnjuje, da so bile naloge, ki izhajajo iz dejavnosti posredovanja pri prodaji ali nakupu blaga za naročitelja in iz dejavnosti posredovanja in sklepanja teh poslov v imenu in za račun naročitelja, enako pomembne kot naloge, ki ne izhajajo iz te dejavnosti. Navaja, da so bila plačila in provizije, ki jih je prejemale družba Zakó, izračunane za vse te storitve brez razlikovanja med tema dejavnostma.
- 17 V teh okoliščinah je tribunal de commerce de Liège (sodišče za gospodarske spore v Liègeu, Belgija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
 - „1. Ali je treba člen 1(2) [Direktive 86/653] razlagati tako, da zahteva, da trgovski zastopnik išče in obiskuje stranke ali dobavitelje zunaj podjetja naročitelja?
 2. Ali je treba člen 1(2) [Direktive 86/653] razlagati tako, da zahteva, da trgovski zastopnik ne sme opravljati nalog, ki niso povezane s posredovanjem pri prodaji ali nakupu izdelkov za naročitelja ter s posredovanjem in sklepanjem teh poslov v imenu in za račun naročitelja?

3. Če je odgovor na drugo vprašanje nikalen, ali je treba člen 1(2) [Direktive 86/653] razlagati tako, da zahteva, da lahko trgovski zastopnik opravlja naloge, ki niso povezane s posredovanjem pri prodaji ali nakupu izdelkov za naročitelja ter s posredovanjem in sklepanjem teh poslov v imenu in za račun naročitelja, zgolj kot dopolnilno dejavnost?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Uvodne ugotovitve

- 18 Predložitveno sodišče sprašuje, kako je treba v nacionalnem pravu opredeliti pogodbo iz postopka v glavni stvari, pri čemer sprašuje zlasti, ali ta pogodba spada pod pojem „pogodba o trgovskem zastopanju“ ali pod pojem „podjemna pogodba“ v smislu tega prava.
- 19 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da se lahko le predložitveno sodišče izreče o tej opredelitvi na podlagi dejanskih in pravnih okoliščin v postopku v glavni stvari. Vendar pa je Sodišče pristojno za razlago upoštevni določb Direktive 86/653, v tem primeru člena 1(2) te direktive, tako da temu sodišču zagotovi koristne napotke, ki mu bodo omogočili opredelitev te pogodbe z vidika te direktive.

Prvo vprašanje

- 20 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 1(2) Direktive 86/653 razlagati tako, da okoliščina, da neka oseba, ki je trajno zadolžena za posredovanje pri prodaji ali nakupu izdelkov za drugo osebo ali za posredovanje in sklepanje teh poslov v imenu in za račun te druge osebe, svojo dejavnost opravlja v poslovnih prostorih te druge osebe, preprečuje opredelitev te prve osebe za „trgovskega zastopnika“ v smislu te določbe.
- 21 V zvezi s tem člen 1(2) Direktive 86/653 določa, da je v skladu s to direktivo trgovski zastopnik „tisti, ki ima kot samozaposleni posrednik trajno pooblastilo za posredovanje pri prodaji ali nakupu izdelkov za drugo osebo, v nadaljevanju ‚naročitelj‘, ali za posredovanje in sklepanje poslov v imenu naročitelja in za njegov račun“.
- 22 Na prvem mestu je treba ugotoviti, kot navajajo obe stranki in vse zainteresirane osebe, ki so Sodišču predložile stališča, da niti ta določba niti nobena druga določba te direktive opredelitve „trgovskega zastopnika“ izrecno ne pogojuje s tem, da bi morala taka oseba svojo gospodarsko dejavnost opravljati zunaj poslovnih prostorov naročitelja.
- 23 Člen 1(2) Direktive 86/653 namreč določa tri pogoje, ki morajo biti izpolnjeni in zadostujejo za to, da je mogoče neko osebo opredeliti kot „trgovskega zastopnika“. Prvič, ta oseba mora biti samozaposleni posrednik. Drugič, ta oseba mora biti trajno pogodbeno vezana na naročitelja. Tretjič, opravljati mora dejavnost, ki je bodisi posredovanje pri prodaji ali nakupu izdelkov za naročitelja bodisi posredovanje in sklepanje teh poslov v imenu naročitelja in za njegov račun.
- 24 Tako za to, da bi bila neka oseba opredeljena kot „trgovski zastopnik“ v smislu člena 1(2) Direktive 86/653, zadostuje, da izpolnjuje te tri pogoje, ne glede na način, kako opravlja svojo dejavnost, če za to osebo ne veljajo izključitveni razlogi iz člena 1(3) in člena 2 te direktive.
- 25 Na drugem mestu je treba ugotoviti, da je cilj te direktive uskladitev prava držav članic glede pravnih razmerij med strankami pogodbe o trgovskem zastopanju (sodba z dne 3. decembra 2015, Quenon K., C-338/14, EU:C:2015:795, točka 22 in navedena sodna praksa).

- 26 Kot izhaja iz druge in tretje uvodne izjave te direktive, je njen cilj varstvo trgovskih zastopnikov v njihovih razmerjih z naročitelji, povečanje varnosti pri sklepanju trgovskih poslov in olajšanje blagovne menjave med državami članicami s približevanjem njihovih pravnih sistemov na področju trgovskega zastopanja (sodba z dne 3. decembra 2015, Quenon K., C-338/14, EU:C:2015:795, točka 23 in navedena sodna praksa).
- 27 Kot pa je generalni pravobranilec navedel v točki 23 sklepnih predlogov, bi uvedba dodatnih pogojev – glede na pogoje, ki so določeni v členu 1(2) Direktive 86/653 – za opredelitev „trgovskega zastopnika“ in s tem za uporabo te direktive, kot so pogoji, ki se nanašajo na kraj ali način opravljanja dejavnosti, omejila obseg tega varstva in bi torej ovirala uresničitev cilja, ki se želi doseči s to direktivo.
- 28 Ker v tej direktivi ni določb, ki bi zahtevale, da trgovski zastopnik svojo dejavnost opravlja tako, da potuje, ali zunaj poslovnih prostorov naročitelja, je treba v teh okoliščinah ugotoviti, da je treba varstvo, ki se zagotavlja s to direktivo, razširiti tudi na osebe, ki – kot v postopku v glavni stvari – svojo dejavnost opravljajo v teh poslovnih prostorih (glej po analogiji sodbo z dne 30. aprila 1998, Bellone, C-215/97, EU:C:1998:189, točka 13).
- 29 Ta razlaga velja še toliko bolj, ker bi, kot generalni pravobranilec navaja v točki 25 sklepnih predlogov, drugačna razlaga člena 1(2) Direktive 86/653 iz tega varstva izključila osebe, ki s sodobno tehnologijo opravljajo naloge, podobne tistim, ki jih na terenu opravljajo trgovski zastopniki, ki potujejo, zlasti iskanje in pridobivanje strank.
- 30 Vendar pa je treba poudariti, da se področje uporabe Direktive 86/653 ne more razširiti do te mere, da bi vključevalo osebe, ki ne izpolnjujejo pogojev, navedenih v točki 23 te sodbe, ki jih mora neka oseba izpolnjevati, da bi jo bilo mogoče opredeliti za „trgovskega zastopnika“ v smislu člena 1(2) te direktive.
- 31 V položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, mora predložitveno sodišče v okviru presoje *in concreto* vseh dejstev, ki opredeljujejo zadevna pogodbeno razmerja, preveriti, ali so ti pogoji izpolnjeni.
- 32 V okviru te presoje je treba ugotoviti, da čeprav zgolj z okoliščino, da zastopnik dejavnost opravlja v poslovnih prostorih naročitelja, ni mogoče upravičiti izključitve tega zastopnika iz pojma „trgovski zastopnik“ v smislu člena 1(2) Direktive 86/653, pa ta okoliščina vseeno ne sme vplivati na samostojnost tega zastopnika v odnosu do naročitelja. Kot je namreč poudaril generalni pravobranilec v točki 34 sklepnih predlogov, samostojnosti trgovskega zastopnika ni mogoče omajati zgolj s podrejenostjo navodilom naročitelja, ampak tudi z načinom opravljanja njegovih nalog.
- 33 Ker je ta zastopnik prisoten v poslovnih prostorih naročitelja in je zaradi tega v njegovi bližini, je lahko izpostavljen navodilom tega naročitelja. Po drugi strani ni mogoče izključiti možnosti, da bo ta zastopnik zato, ker ima materialne koristi od te prisotnosti, kot so zagotavljanje delovnega mesta ali dostopa do organizacijskih zmogljivosti tega podjetja, dejansko v položaju, ki mu bo onemogočal samostojno opravljanje njegove dejavnosti, bodisi z vidika organiziranja te dejavnosti bodisi z vidika upravljanja ekonomskih tveganj, ki so s to dejavnostjo povezana. Glede zadnjega je treba namreč poudariti, da lahko take ugodnosti zmanjšajo operative stroške zadevnega zastopnika in tako zmanjšajo ekonomsko tveganje, ki je povezano z opravljanjem njegove dejavnosti, če se to znižanje stroškov ne odrazi na višini provizij, ki jih naročitelj plača zastopniku.
- 34 V tej zadevi predložitveno sodišče poudarja, da je imel predstavnik družbe Zako stalno delovno mesto z neposredno telefonsko povezavo in elektronskim naslovom v poslovnih prostorih družbe Sanidel. To sodišče prav tako navaja, da ni sporno, da je bil ta predstavnik popolnoma samostojen in da je svoje naloge opravljal popolnoma avtonomno, med drugim v odnosu do strank, dobaviteljev in podizvajalcev.

- 35 V teh okoliščinah se zdi, da okoliščina, da je družba Zakó svojo dejavnost opravljala v poslovnih prostorih družbe Sanidel, ni povzročila izgube njene samostojnosti, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.
- 36 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1(2) Direktive 86/653 razlagati tako, da okoliščina, da neka oseba, ki je stalno zadolžena za posredovanje pri prodaji ali nakupu izdelkov za drugo osebo ali za posredovanje in sklepanje teh poslov v imenu in za račun te druge osebe, svojo dejavnost opravlja v poslovnih prostorih te druge osebe, ne preprečuje opredelitve te prve osebe kot „trgovskega zastopnika“ v smislu te določbe, če ta okoliščina tej osebi ne preprečuje samostojnega opravljanja njene dejavnosti, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.

Drugo in tretje vprašanje

- 37 Predložitveno sodišče z drugim in tretjim vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 1(2) Direktive 86/653 razlagati tako, da okoliščina, da neka oseba ne opravlja le dejavnosti posredovanja pri prodaji ali nakupu izdelkov za drugo osebo ali dejavnosti posredovanja in sklepanja teh poslov v imenu in za račun te druge osebe, temveč za isto osebo opravlja tudi drugačne dejavnosti, ki niso dopolnilne k omenjenim dejavnostim, preprečuje opredelitev te prve osebe kot „trgovskega zastopnika“ v smislu te direktive.
- 38 Najprej je treba ugotoviti, da iz besedila te določbe, ki je povzeto v točki 21 te sodbe, ne izhaja, da oseba, ki poleg nalog, ki so izrecno navedene v tej določbi, opravlja tudi druge naloge, ne bi mogla imeti statusa trgovskega zastopnika v smislu te določbe.
- 39 V teh okoliščinah je treba upoštevati splošno sistematiko in cilj Direktive 86/653, da bi se ugotovilo, ali ta direktiva nasprotuje temu, da nek trgovski zastopnik opravlja druge naloge od tistih, ki so izrecno našteje v členu 1(2) te direktive.
- 40 Na prvem mestu je treba ugotoviti, da člen 1(3) in člen 2 Direktive 86/653 sicer določata nekatere podrobno opredeljene izključitvene razloge v zvezi s pojmom „trgovski zastopnik“ in v zvezi s področjem uporabe te direktive. Vendar pa se razen člena 2(2) te direktive nobena od teh določb ne nanaša na položaj, v katerem bi trgovski zastopnik za naročitelja opravljal druge naloge, ki niso tiste, ki so našteje v členu 1(2) iste direktive.
- 41 Člen 2(2) Direktive 86/653 državam članicam priznava možnost, da določijo, da se ta direktiva ne uporablja za osebe, ki opravljajo dejavnost trgovskega zastopnika, če je ta v zakonu države članice opredeljena kot dopolnilna dejavnost.
- 42 Kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točkah od 49 do 51 sklepnih predlogov, ta direktiva načeloma ne nasprotuje temu, da bi se lahko dejavnost trgovskega zastopnika združevala z drugačnimi dejavnostmi, vključno s primerom, v katerem zadevna oseba prvonavedeno dejavnost opravlja le kot dopolnilno dejavnost, ali s primerom, kot v tej zadevi, v katerem je ta dejavnost enako pomembna kot druge dejavnosti, ki jih ta oseba opravlja, saj možnosti takega združevanja ne izključuje nobena druga določba iste direktive.
- 43 Razen v primeru, v katerem se je država članica na podlagi člena 2(2) Direktive 86/653 odločila, da bo iz področja uporabe te direktive izključila osebe, ki dejavnost trgovskega zastopnika opravljajo le dopolnilno – pri čemer se zdi, da v postopku v glavni stvari ni tako – je treba zato šteti, da je treba za osebe, ki opravljajo tako dejavnost trgovskega zastopnika, šteti, da spadajo na to področje uporabe, tudi če se ta dejavnost združuje z drugačnimi dejavnostmi.

- 44 Na drugem mestu, če bi se člen 1(2) Direktive 86/653 razlagal tako, da ta določba izključuje osebe, ki svojo dejavnost trgovskega zastopnika združujejo z drugačno dejavnostjo, bi bila taka razlaga v nasprotju s ciljem te direktive, kot je naveden v točki 26 te sodbe, ki je varovati trgovskega zastopnika v njegovem razmerju z naročiteljem.
- 45 V zvezi s tem je treba, prvič, ugotoviti, da trgovskemu zastopniku tega varstva ni mogoče odvzeti iz razloga, da pogodba, ki ga veže z naročiteljem, določa izključitev drugih nalog od tistih, ki so povezane z dejavnostjo trgovskega zastopnika. V primeru drugačne razlage bi se naročiteljem omogočilo, da se osvobodijo obveznosti, ki jih vsebujejo kogentne določbe Direktive 86/653, zlasti tiste, ki se nanašajo na njihove obveznosti do trgovskih zastopnikov, tako da v pogodbi določijo druge naloge od tistih, ki so povezane z dejavnostjo trgovskega zastopnika.
- 46 Drugič, poleg nalog iz člena 1(2) Direktive 86/653, ki so bodisi posredovanje pri prodaji ali nakupu izdelkov bodisi posredovanje in sklepanje teh poslov v imenu naročitelja in za njegov račun, lahko trgovski zastopnik, v odvisnosti od zadevnega sektorja, opravlja tudi storitve, ki – tudi če, ozko gledano, ne spadajo v okvir posredovanja ali sklepanja pogodb za naročitelja – k tej dejavnosti prispevajo.
- 47 Če bi se člen 1(2) Direktive 86/653 razlagal tako, da za trgovskega zastopnika ni mogoče šteti oseb, ki dejavnost trgovskega zastopnika združujejo z eno ali več drugačnimi dejavnostmi, bi se s tako razlago lahko s področja uporabe te določbe dejansko izključilo veliko število oseb, kar bi tej direktivi deloma odvzelo polni učinek.
- 48 Zato je treba šteti, da Direktiva 86/653 načeloma ne nasprotuje temu, da trgovski zastopnik v smislu te določbe za naročitelja opravlja druge naloge od tistih, ki so izrecno našteje v členu 1(2) Direktive 86/653.
- 49 Vendar je treba v zvezi s pogoji, navedenimi v točki 23 te sodbe, pojasniti, da v primeru, da ista oseba dejavnosti trgovskega zastopnika združuje z drugačnimi dejavnostmi, to ne sme vplivati na njen status samozaposlenega posrednika.
- 50 Tako mora v tem primeru predložitveno sodišče preizkusiti, ali je dejstvo, da je tožeča stranka v postopku v glavni stvari za isto osebo opravljala dejavnost trgovskega zastopanja skupaj z drugimi, enako pomembnimi dejavnostmi, ob upoštevanju vseh okoliščin v tej zadevi, kot so narava opravljanih nalog, način njihovega opravljanja, delež teh nalog v celotni dejavnosti zadevne osebe, način določitve plačila ali realno ekonomsko tveganje, ki ga nosi, učinkovalo tako, da je bilo tožeči stranki preprečeno samostojno opravljanje prvonavedene dejavnosti.
- 51 Glede na zgoraj navedeno je treba na drugo in tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1(2) Direktive 86/653 razlagati tako, da okoliščina, da neka oseba ne opravlja le dejavnosti posredovanja pri prodaji ali nakupu izdelkov za drugo osebo ali dejavnosti posredovanja in sklepanja teh poslov v imenu in za račun te druge osebe, temveč za isto osebo opravlja tudi drugačne dejavnosti, ki niso dopolnilne k omenjenim dejavnostim, ne preprečuje opredelitve te prve osebe za „trgovskega zastopnika“ v smislu te določbe, če ji ta okoliščina ne preprečuje samostojnega izvajanja prvonavedenih dejavnosti, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

Stroški

- 52 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrty senat) razsodilo:

1. Člen 1(2) Direktive Sveta 86/653/EGS z dne 18. decembra 1986 o usklajevanju zakonodaje držav članic o samozaposlenih trgovskih zastopnikih je treba razlagati tako, da okoliščina, da neka oseba, ki je stalno zadolžena za posredovanje pri prodaji ali nakupu izdelkov za drugo osebo ali za posredovanje in sklepanje teh poslov v imenu in za račun te druge osebe, svojo dejavnost opravlja v poslovnih prostorih te druge osebe, ne preprečuje opredelitve te prve osebe za „trgovskega zastopnika“ v smislu te določbe, če ta okoliščina tej osebi ne preprečuje samostojnega opravljanja njene dejavnosti, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.
2. Člen 1(2) Direktive 86/653 je treba razlagati tako, da okoliščina, da neka oseba ne opravlja le dejavnosti posredovanja pri prodaji ali nakupu izdelkov za drugo osebo ali dejavnosti posredovanja in sklepanja teh poslov v imenu in za račun te druge osebe, temveč za isto osebo opravlja tudi drugačne dejavnosti, ki niso dopolnilne k omenjenim dejavnostim, ne preprečuje opredelitve te prve osebe za „trgovskega zastopnika“ v smislu te določbe, če ji ta okoliščina ne preprečuje samostojnega izvajanja prvonavedenih dejavnosti, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

Podpisi